ПОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ

Сковрон І. А.
НК – Купчак М. Я., к. пед. н.
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Незважаючи на наявність законів України «Про інформацію» [3] та «Про доступ до публічної інформації» [4], де здійснюється спроба законодавцем визначити види інформації з обмеженим доступом, загальні засади механізму її захисту, а також доступу до інформації у наукових колах, достатньо дискусійні такі питання як: визначення поняття «інформація з обмеженим доступом», критерії віднесення того чи іншого виду інформації до службової, конфіденційної або таємної, а також визнання певної податкової інформації чи то до службової, чи то таємної інформації. Так, ми визначаємо інформацію з обмеженим доступом як доступні певному колу осіб відомості, дані і знання, що мають особливу цінність для осіб, у володінні яких знаходяться, та щодо яких уживаються заходи, спрямовані на обмеження вільного доступу третіх осіб, поширення яких може заподіяти істотну шкоду зацікавленим особам (власникам чи добросовісним користувачам).

Основними ознаками інформації з обмеженим доступом є:

- інформація з обмеженим доступом – це, насамперед, відомості, дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді;
- інформацією, до якої може буде застосований обмежений режим доступу, є така, що не суперечить чинному законодавству України;
- певне коло користувачів отримали доступ до неї виключно на законних підставах (добросовісні користувачі);
- інформація з обмеженим доступом має особливу цінність для вищезазначеної категорії суб'єктів (моральну, матеріальну, особисту тощо) в силу невідомості її іншим суб'єктам;
- власники та добросовісні користувачі інформації з обмеженим доступом здійснюють адекватні законні заходи з метою унеможливлення доступу сторонніх суб'єктів;
- за порушення вищезазначених заходів встановлена юридична відповідальність.

Беручи до уваги зазначені вище ознаки, під «інформацією з обмеженим доступом» слід розуміти: будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді, доступ до яких обмежено відповідно до законодавства України її власником чи добросовісним користувачем (суб'єктом владних повноважень, фізичною або юридичною особою) у зв'язку з її особливою цінністю для них на законних підставах. Отже, це така інформація, доступ до якої мають чітко визначені особи чи особа, а також така інформація, що є цінною у зв'язку з тим, що невідома необмеженому колу осіб. Слід зауважити, що діяльність податкових органах безпосередньо пов'язана з необхідністю володіння інформацією, що має конфіденційний чи навіть таємний характер. Зокрема, персональні дані платників податків, банківська, комерційна таємниця – це лише деякі види інформації з обмеженим доступом.

У Законі України «Про інформацію» та у Податковому кодексі Україні визначено поняття «податкова інформація» як сукупність відомостей і даних, що створені або отримані суб'єктами інформаційних відносин у процесі поточної діяльності та необхідні для реалізації покладених на контролюючі органи завдань і функцій у порядку, встановленому Податковим кодексом України [5].

Отже, до податкової інформації належать як відкрита інформація, так і інформація з обмеженим доступом. Екстраполюючи зазначені вище визначення понять «інформація з обмеженим доступом», а також окреслені вище ознаки інформації з

обмеженим доступом на предмет дослідження, пропонуємо визначати податкову інформацію з обмеженим доступом як сукупність відомостей і даних, що створені або отримані суб'єктами інформаційних відносин у процесі поточної діяльності та необхідні для реалізації покладених на податкові органи завдань і функцій у порядку, встановленому Податковим кодексом України, доступ до яких обмежено ними відповідно до законодавства України у зв'язку з особливою цінністю для їх власників чи добросовісних користувачів.

Загальні засади правового режиму відкритої податкової інформації чітко визначено в Законі України «Про доступ до публічної інформації» [4]. Щодо правового режиму податкової інформації з обмеженим доступом, то він не знайшов законодавчого закріплення. Водночас Податковий кодекс України містить ряд положень, що безпосередньо визначають правовий режим податкової інформації з обмеженим доступом. Серед основних такі:

- платник податків має право на нерозголошення контролюючим органом (посадовими особами) відомостей про такого платника без його письмової згоди та відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, державну, комерційну чи банківську таємницю та стали відомі під час виконання посадовими особами службових обов'язків, крім випадків, коли це прямо передбачено законами (ст. 17 Податкового кодексу України);

- не допускати розголошення інформації з обмеженим доступом, що одержується, використовується, зберігається під час реалізації функцій, покладених на контролюючі органи (ст. 21 Податкового кодексу України);

- документи, що містять комерційну таємницю або є конфіденційними, передаються окремо із зазначенням посадової (службової) особи, що їх отримала. Передача таких документів для їх огляду, вивчення і їх повернення оформляються актом у довільній формі, який підписують посадова (службова) особа контролюючого органу та платник податків (його представник) (ст. 85.3 Податкового кодексу України) тощо [5].

Незважаючи на наявність Закону України «Про доступ до публічної інформації», де чітко класифіковано інформацію з обмеженим доступом на конфіденційну, таємну та службову, а також наявність визначень понять «конфіденційна інформація», «таємна інформація» та перелік відомостей, що належать до службової інформації, вважаємо за необхідне законодавчо закріпити критерії віднесення податкової інформації до службової чи таємної інформації. Адже правовий режим захисту та рівень небезпеки від розголошення інформації, що належить до таємної чи службової значно різниться. Тим більше у вітчизняному законодавстві нині відсутня дефініція поняття «податкова таємниця».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кулініч О.О. Інформація з обмеженим доступом як об'єкт цивільних відносин : дис. … канд. юрид. наук : 12.00.03 / Ольга Олексіївна Кулініч. Одеса, 2006. 200 с.

2. Ліпкан В.А. Адміністративно-правовий режим інформації з обмеженим доступом в Україні : [Монографія] / В.А. Ліпкан, В.Ю. Баскаков / За заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2013. 344 с.

3. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № № 2657-XII (в редакції Закону № 2938-VI від 13.01.2011, зі змінами та доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show /2657-12/.

4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17.

5. Податковий кодекс України 02.12.2010 № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.